

Warszawa, 01-02-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

WZF.7040.2.2023.WK

Pan

Jan Grabiec

Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

via e-PUAP

Szanowny Panie Ministrze,

zwracają się do mnie funkcjonariusze Służby Więziennej w sprawie nierównego ich traktowania w zakresie możliwości przenoszenia się do innych służb mundurowych. Nie mogą oni być przenoszani do innych służb mundurowych na takich samych lub podobnych zasadach. Sytuację tę odczytują jako niesprawiedliwą i niezgodną z zasadą równości. Mogą oni być jedynie przyjmowani do innych służb na zasadach ogólnych, tj. tak jak inni nie mundurowi kandydaci w postępowaniu kwalifikacyjnym. Taki stan odbierają również jako sprzeczny z zasadą wzajemności.

Problem ten stanowi przedmiot zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich od kilkunastu lat. Był on już podnoszony w wystąpieniu skierowanym do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17.12.2007 r. nr RPO-570289-903/07 (kopia pisma z uzyskaną odpowiedzią w załączeniu – zał. 1). Co prawda, wystąpienie to dotyczyło stanu prawnego obowiązującego pod rządami uchylonej już ustawy z dnia 26 kwietnia

1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2002 r. poz. 1761, z późn. zm.), ale zawarte w nim tezy są nadal aktualne.

Powyższe zagadnienie wraz z późniejszymi wnioskami od funkcjonariuszy stanowiły asumpt do kolejnego mojego wystąpienia z dnia 17.03.2023 r. do Ministra Sprawiedliwości (kopia pisma wraz z uzyskaną odpowiedzią w załączeniu – zał. 2 i 3). Zwłaszcza, że na mocy art. 1 pkt 24 ustawy z dnia 22 lipca 2022 r o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U , poz. 1933) został dodany do ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1064, 1728 i 2448 oraz z 2022 r. poz. 655, 1115 i 1855) nowy art. 38a, który rozszerzył katalog i uprawnienia funkcjonariuszy innych służb mundurowych, umożliwiając im przeniesienie do służby w Służbie Więziennej.

Oczekiwania funkcjonariuszy są tym bardziej uzasadnione, że wraz z wprowadzeniem ostatnio nowych jednostek w samej Służbie Więziennej tj. - Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej oraz uczelni Służby Więziennej (Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości) – rozszerzeniu uległy kompetencje tej formacji mundurowej w zakresie rozpoznawania, wykrywania przestępstw, zapobiegania im, utrwalania dowodów - w stosunku do osadzonych, funkcjonariuszy i pracowników, innych osób przebywających na terenie jednostek penitencjarnych oraz poza ich terenem, których przestępstwo pozostawało w ścisłym związku z przestępstwami osadzonych, funkcjonariuszy i pracowników zakładów i aresztów śledczych. Powyższe zadania mogą być realizowane przez IWSW w formie czynności administracyjno-porządkowych i operacyjno-rozpoznawczych, a więc właściwych dla takich służb jak Policja, Straż Graniczna, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Celno-Skarbowej. Ponadto Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości posiada rozszerzony zakres działalności w porównaniu z Centralnym Ośrodkiem Szkolenia Służby Więziennej, uwzględniający oprócz kształcenia Służby Więziennej, również prowadzenie kształcenia przyszłych kadr organów wymiaru

sprawiedliwości oraz innych służb realizujących, zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego.

Oznacza to, że wiedza i kompetencje aktualnych funkcjonariuszy Służby Więziennej mogą być z powodzeniem wykorzystywane w innych służbach mundurowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Finansów czy Marszałkowi Sejmu. Już z poprzednio uzyskanej odpowiedzi od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wynika, że z punktu widzenia polityki kadrowej, w szczególności doboru kadr do poszczególnych rodzajów służb, może być zasadnym umożliwienie funkcjonariuszom Służby Więziennej przenoszenie się do służby w Policji. Kwalifikacje zawodowe i umiejętności funkcjonariuszy mogłyby zostać wykorzystane na przykład w pracy z osobami zatrzymanymi czy konwojowanymi. Wówczas w ocenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji korzystnym byłoby podjęcie stosownych działań mających na celu ujednoczenie zasad przeniesień służbowych funkcjonariuszy, a także omówienie różnic związanych z wymaganiami dla kandydatów do służb podległych MSWiA, w szczególności Policji i Straży Granicznej. Uregulowanie kwestii przenoszenia się funkcjonariuszy w ramach służb powinno być poprzedzone wprowadzeniem podobnych regulacji prawnych do pragmatyk poszczególnych służb mundurowych.

Co prawda, z ostatnio udzielonej odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości z dnia 11.04.2023 r. znak DWOiP-III.0511.321.2023 r. wynika, że nie jest on przekonany do rozwiązań zaprezentowanych przez Rzecznika, to nie wyklucza aktywności w tym zakresie poszczególnych ministrów, którym podlegają określone służby mundurowe. W jego ocenie „*materia, o której mowa podlega regulacji na szczeblu ustawy – tj. właściwej dla danej służby ustawy pragmatycznej. Zważając na zasadę określoną w art. 34 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej stanowiącym, iż to poszczególni ministrowie są zobowiązani do inicjowania i opracowywania polityki Rady Ministrów w stosunku do działu, którym kierują, w tym do przedkładania w tym zakresie*

inicjatyw i projektów aktów normatywnych, wypada podkreślić, że w kompetencji Ministra Sprawiedliwości nie leży inicjowanie rozwiązań, które mają być zawarte w przepisach pragmatycznych służb podległych innemu zwierzchnictwu. Pogląd taki jest zasadny tym bardziej, że chodzi o regulacje w zakresie kluczowym dla funkcjonowania danej służby, związane ze sposobem doboru kadry, czy określaniem wyjątków przewidzianych od rutynowych procedur kwalifikacyjnych."

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. - Dz. U. z 2023 r., poz. 1058.), przesyłam w załączeniu Panu Ministrowi całość korespondencji w tej sprawie, z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości wprowadzenia w ustawach pragmatycznych poszczególnych służb mundurowych przepisów prawnych umożliwiających przenoszenie się funkcjonariuszom Służby Więziennej do innych służb mundurowych. Będę wdzięczny za informację o zajęтым stanowisku.

Z wyrazami szacunku,

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

załączniki: 3